

Marijan Breclj, France Dobrovoljc: Bibliographie traductions des belles-lettres slovènes. Bibliografija prevodov iz slovenskega leposlovja. Ljubljana, L'Association des écrivains slovènes, Pen-club et et l'Association des traducteurs littéraires de Slovénie 1971. 119 str. 4°. Ilustr. Posebna št. Le livre slovène 1971.

Posebna številka 9. letnika (1971) revije *Le livre slovène* je v celoti izpolnjena z bibliografijo prevodov slovenskega leposlovja v tuje jezike. Bibliografijo je sestavil Marijan Breclj, dopolnil, dokončno uredil in s kazali opremil pa France Dobrovoljc. Bibliografija obsega objave zadnjih 120 let (1850—1969). Avtorja sta upoštevala poleg knjižno objavljenih prevodov enega ali več slovenskih del tudi objave slovenskega leposlovja v antologijah, ki poleg Slovencev upoštevaajo tudi druge narode, ter prevode v posebnih številkah tujih revij, če prinašajo večje izbore slovenskega leposlovja. Prav tako upoštevatava prevode iz tujih monografskih del o slovenskih pesnikih, ne pa objav v literarnih zgodovinah in šolskih knjigah. Slovenski avtorji, pišoči v tujih jezikih, niso upoštevani (npr. Adamič, Šentjunc, L. Oblak, Lavrin); če pa je avtor sam prevedel svoje delo v tuj jezik, je bil sprejet v popis (npr. Josip Stritar, Rafko Vodeb). Posameznih del, objavljenih po časopisju, ter dramskih del, ki so bila igrana, a ne tiskana v tujih jezikih, avtorja ne popisujeta. Iz popisa so izvzeti prevodi v srbohrvaščino in makedonščino.

Opis enot je natančen. V bibliografski opombi so podatki o morebitnem uvodu in opombah, naveden je naslov originala. Pri antologijah in zbornikih je izčrpana vsebina z navedbo naslovov v tujih jezikih ter originalnih naslovov. Če je prevajalec več, je prevajalec naveden pri vsakem naslovu.

Gradivo je urejeno po abecednem redu slovenskih avtorjev; anonimna dela in zborniki so uvrščeni v skupni alfabet po prvi besedi stvarnega naslova. Monografije o slovenskih pesnikih, ki prinašajo tudi prevode, pa so uvrščene v abecedni red po imenu našega pesnika — ne pisca monografije (npr. Tesnièrev Oton Joupantchitch je uvrščen pod Župančič, ne pod Tesnière).

Tako so zbrani in urejeni podatki o ogromnem številu prevedenih del iz slovenskega ljudskega slovstva (ljudske pesmi, pravljice in pripovedke) ter slovenskih pesnikov in pisateljev od Valentina Vodnika dalje do naših najmlajših sodobnikov. Pregled šteje 775 bibliografskih enot (od teh jih je prispeval 530 M. Breclj, 245 pa F. Dobrovoljc); če upoštevatava, da antologije in zborniki prinašajo po več avtorjev in del (nekatere zbirke pesmi tudi do sto in več naslovov), potem šele vidimo, kakšno ogromno gradivo je popisano na teh 119 straneh velikega revialnega formata v drobnem tisku. Iz kazal je razvidno, da je skoraj 600 prevajalcev prevajalo dela 222 naših avtorjev in 63 enot ali zbirke ljudskega blaga v 34 tujih jezikov!

Zasluge M. Breclja, ki je zasnoval in mukoma izdeloval ta obsežni pregled, ter F. Dobrovoljca, ki ga je, ko je Brecej opešal, dovršil, so nedvomno velike.

Ob koncu poročila naj navedem še nekaj ugotovitev in tudi nekaj — predvsem formalnih — pomislov ob tem sicer pomembnem delu.

Glede količine zbranega gradiva sodim, da sta se avtorja približala popolnosti. Ni razloga, da bi dvomili v podatek F. Dobrovoljca, da sta popisala do 90 % vsega, kar naj bi bibliografija zajela. In tak odstotek izčrpnosti, je za tovrstno bibliografijo lep uspeh. Vrh tega so stvari, ki so se jima izmuznile ali ki jih nista mogla doseči, verjetno tudi manj pomembne. Tak je npr. prevod Jurčičevega Jurija Kozjaka v kitajščino, ki ga je zabeležila slovenska bibliografija za leto 1950 (str. 78, št. 1309), a ga avtorja ne navajata. Hrani ga knjižnica SAZU, razmnožen je na rotoprintu, izšel je v ZDA in menda njegova kitajščina (ali pisava) celo ni ista kot v knjižnem jeziku na Kitajskem.

K opisu enot je pripomniti, da ni povsem dosleden in enoten skozi vse gradivo. Zlasti je več pomanjkljivosti in neenotnosti v transliteraciji tujih (nelatinskih) pisav. Nekateri podatki opisa se prav brez potrebe ponavljajo v nedogled: v enoti št. 658 je npr. psevdonim urednika in prevajalca. N. Noviča razrešen v osnovnem opisu, zatem pa v bibliografski opombi k isti enoti še 26-krat, ponekod celo v eni vrstici po dvakrat. Čemu tak bibliografski pleonazem? Težko in zamudno delo sta imela avtorja z ugotavljanjem originalnih naslovov (kjer niso bili navedeni v knjigi). Da sta v opombi poleg naslovov prevodov navedla tudi te, je vredno veliko pohvale. Želeli bi si le, da bi originalne naslove navajala povsod kar takoj za prevedenimi (tako kot npr. v enoti št. 682) in ne v posebnem odstavku, kot sta

to storila pri vseh drugih enotah in s tem otežila iskanje.

Ureditev po abecedi prevedenih avtorjev je nesmotrna, saj spričo velikega števila antologij in zbornikov, ki so uvrščeni v abecedo praviloma po stvarnem naslovu, ne more služiti za ugotavljanje prevedenih avtorjev. Kaj nam pomaga taka abecedna razvrstitev gradiva, če so celo antologije in zbirke prevodov, ki vsebujejo enega samega slovenskega pesnika, postavljene v abecedi pod naslov antologije (npr. št. 14) ali kar pod ime prevajalca (npr. št. 347)?

Ob pregledovanju bibliografije prevodov slovenskega leposlovja se mi vsiljuje nekaj vprašanj, ki se pa ne tičejo samo avtorjev.

Zakaj in čemu je morala biti tako pomembna bibliografija objavljena skrito v številki revije in ne samostojno v knjižni obliki?

Zakaj v obliki, v kakršni je izšla, nima niti svojega naslovnega lista ne čelnega naslova, ima pa tri uvodne tekste, v katerih se govori tudi o drobnarijah, ki so same po sebi umevne in vrh tega za bralca prav nič zanimive?

Zakaj so ti trije uvodni prispevki prevedeni v francoščino in samo v francoščino, medtem ko je bibliografija ostala slovenska?

Ali bi ne bilo bolje, ko bi delo izšlo v knjigi z naslovnim listom in enim lepim uvodom v slovenščini ter dveh, treh tujih jezikih; gradivo pa naj bi bilo razvrščeno kronološko in opremljeno s potrebnimi kazali.

Želim, da bi avtorja dobila priliko, da bi v miru in brez časovne stiske to delo izpopolnila, preuredila in ponovno izdala v samostojni publikaciji, ki bi bila dostopna tudi širšemu krogu uporabnikov. Mor-da bi za tako izdajo skušala razširiti bibliografijo tudi na objave v časopisju, saj vemo, da imata avtorja, zlasti F. Dobrovoljc, tudi to gradivo popisano v izjemni popolnosti (o tem pričajo zlasti od-

lične številne objave F. Dobrovoljca za posamezne avtorje oz. posamezne jezike). Prav gotovo pa bi bilo v novi izdaji potrebno upoštevati tudi prevode v srbsčino, hrvaščino in makedonščino, ki so sedaj iz neobrazloženih razlogov odpadli. Za tako bibliografijo bi jima bili poleg Jugoslovanske avtorske agencije, Društva slovenskih pisateljev, tujih prevajalcev in slovenskih bibliografov (te navaja v predgovoru M. Brecelj) hvaležni tudi drugi interesi: poleg raziskovalcev in ljubiteljev slovenske književnosti tudi npr. vse slavistične knjižnice na domačih in tujih univerzah ter splošnoznanstvene knjižnice doma in na tujem. Bibliografska literatura take vrste se v svetu zelo išče — bolj kot pri nas — in navadno tudi hitro razproda.

Na koncu moram še enkrat poudariti: kljub vsem navedenim pomislekom so avtorji pa tudi založniki (Društvo slovenskih pisateljev, PEN-klub in Društvo slovenskih prevajalcev) ter podpornik (Jugoslovanska avtorska agencija v Ljubljani) opravili zaslužno delo, ko so izdali bibliografijo prevodov slovenskega leposlovja.

Janez Logar

Drago Cvetko: Bibliografija prof. Janka Orožna. Ob njegovi osemdesetletnici. Celje, (Svet za kulturo in znanost Skupščine občine) 1971. 22 + (I) str. 8°. Z 1 sliko. Posebni odtis iz Celjskega zbornika 1971 [1971/1972 str. 331—349].

Lani v decembru je praznoval osemdesetletnico splošno znani »atek« celjskega dijaštva, prof. Janko Orožen. Kot neutrudnemu raziskovalcu preteklosti Celja in celjskega pokrajinskega območja so Svet za kulturo in znanost Skupščine občine Celje, Kulturna skupnost Celja in uredništvo Celjskega zbornika poklonili jubilarntu kot čestitko pregled njegovega dela v obliki bibliografije, kakor se glasi

uvodno posvetilo. Višji knjižničar Študijske knjižnice v Celju Drago Cvetko je prizadevno zbral gradivo (skoraj 200 osnovnih enot, z ocenami pa še več), ki se je nabralo v dolgoletnem delovanju jubilarnta kot historika, geografa, slavista, pedagoga in prevajalca. Sestavljalvec je gradivo razdelil kronološko po letih, kot je to običajno pri osebnih bibliografijah, v okviru leta pa je enote razvrstil v pet skupin, ki so tudi v bibliografiji označene s številkami: 1. izvirna dela v knjižni obliki, 2. razprave, članki in poročila, 3. prevodi in priredbe v knjižni obliki, 4. prevodi v periodičnem tisku in 5. literatura o jubilarntu. Kolikor je potrebno, so enotam dodane bibliografske opombe, prav tako so v opombah navedene ocene in poročila o tem delu (jubilarntova poročila o tujih delih so posebne enote v skupini 2.). Bibliografski opis je običajen, pri člankih je naziv periodične publikacije vedno naveden s polnim imenom, tudi pri publikacijah, ki pogosto nastopajo. Na koncu bibliografskega opisa je navedena šifra, s katero se je jubilarnt podpisal, če ni bil naveden z imenom in priimkom. Za kronološko razvrstitev je natisnjeno imensko kazalo oseb in šifer, ki so v bibliografiji kakorkoli omenjene. Ob uvodu je natisnjen jubilarntov portret, ki ga je naslikal akad. slikar Milan Lorenčak, kar poživi bibliografijo.

Ker je bibliografija separat iz Celjskega zbornika, moram omeniti kot posebnost, da ima objava v Celjskem zborniku več podatkov kot pa separat. Tega dejstva ne omenjam kot očitak, ampak kot opozorilo uporabnikom. Bibliografija je nastajala skupno z razstavo jubilarntovih del, ki jo je preredila celjska Študijska knjižnica ob osemdesetletnici. Ob proslavi osemdesetletnice je izšel tudi pričujoči separat, četudi je bil celoten Celjski zbornik še v tisku. Do tedaj, ko je Celjski zbornik izšel, je se-